การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทยและสิงคโปร์

The Comparative Study of Competition Laws in Thailand and Singapore

*สาธิตา วิมลคุณารักษ์**

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อดำรงไว้ซึ่งการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยกลไกตลาด บทความนี้เป็นบทความซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยและสิงคโปร์ในประเด็นเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายพฤติกรรมต้องห้ามหลักตามกฎหมายและโทษ ซึ่งจากการศึกษาในประเด็นดังกล่าวพบว่ากฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยและสิงคโปร์มีลักษณะที่แตกต่างกันในรายละเอียดต่าง ๆ เช่น โทษและประเภทของโทษ แต่ในภาพรวมของหลักการกฎหมายของทั้งสองประเทศมีความคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย และพฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายซึ่งทั้งกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของทั้งประเทศไทยและสิงคโปร์ได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่เป็นสากล และเพื่อให้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์ ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่เหมาะสมประกอบกับองค์กรบังคับใช้กฎหมายควรมีการออกอนุบัญญัติ หลักเกณฑ์และแนวทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อช่วยในเรื่องของการตีความและกำหนดกระบวนการ ขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายให้โปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ความเอาจริงจังขององค์กรบังคับใช้

**อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประวัติการศึกษา: นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกียรตินิยมอันดับ 1), LL.M King's College London (Pass with Merit) และนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ผ่านระดับดี)*

กฎหมายและการสนับสนุนทางด้านงบประมาณที่เพียงพอจากรัฐบาลก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกันต่อการพัฒนากฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย

คำสำคัญ : กฎหมายการแข่งขันทางการค้า พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมาย ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

Abstract

Nowadays, competition law is regarded as an important tool in monitoring behaviors of business operators in order to maintain free and fair competition in a market-oriented economy. This article has objectives to study and make comparative study of competition law in Thailand and competition law in Singapore in terms of scope of the application, main prohibitions under competition laws and sanctions. This study shows that there are some distinctions in details between Thai and Singapore competition laws, for example distinctions in sanctions and types of sanctions. However, in the big picture, Thailand and Singapore share some similar principles, particularly in the scope of application. Both countries have similar main prohibitions under their competition laws, which conform to international best practices. The development of Thai competition law to be more effective like Singapore competition law requires many factors, including appropriate provisions in the competition act, the issuance of appropriate and fair secondary rules, criteria, and guidelines by the competition authority to clarify the interpretation of competition act as well as identify and make procedures and processes in the competition law's enforcement more transparent and effective. Thai competition agency is required to be active in the enforcement of competition law. The adequacy of financial support from the government is also an important factor for the development of Thai competition law.

Keyword : Competition Law, Main Prohibitions under Competition Law, Scope of the Application of Competition Law

บทนำ

ในปัจจุบันกฎหมายการแข่งขันทางการค้ามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบการเอกชนต่างๆ ให้ทำการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ไม่ให้ใช้อำนาจเหนือของตนในการเอาเปรียบ กำจัดคู่แข่งออกจากตลาด หรือกีดกันคู่แข่งขันในการเข้าสู่ตลาด รวมไปถึงการป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบธุรกิจร่วมมือกันลด หรือจำกัดการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกันระหว่างคู่แข่งด้วยกันเองหรือระหว่างผู้ที่ไม่ได้เป็นคู่แข่ง การควบรวมกิจการก็เป็นประเด็นที่จำเป็นต้องถูกควบคุมเพราะสามารถนำไปสู่การผูกขาด สร้างผู้มีอำนาจเหนือตลาด หรือการลดการแข่งขันในตลาดอย่างเป็นนัยยะสำคัญได้ นอกจากนี้กฎหมายยังจำเป็นต้องวางกรอบเพื่อป้องกันการประกอบพฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่ดีและดำรงไว้ซึ่งการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมในตลาด โดยกฎหมายการแข่งขันทางการค้าถือว่าเปรียบเสมือนธรรมนูญทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยกลไกตลาด[1] แม้แต่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็ได้ตระหนักว่านโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่ดีจะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน กระตุ้นศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดภายในประเทศและระหว่างประเทศและช่วยให้อาเซียนสามารถบรรลุเป้าหมายในการเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพในการแข่งขัน มีการพัฒนาด้านนวัตกรรมและมีพลวัตได้[2] จึงมีการกำหนดให้ทุกๆ ประเทศ สมาชิกอาเซียนต้องมีนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าบังคับใช้และสนับสนุนให้อยู่ภายใต้กรอบร่วมกันของ ASEAN Regional Guidelines on Competition Policy โดยในปัจจุบันด้วยความพยายามในกรอบความตกลงทางเศรษฐกิจของอาเซียนประกอบกับสถานการณ์ที่หลายๆ ประเทศได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของกฎหมายการแข่งขันทางการค้ามากขึ้นทำให้เริ่มเห็นพัฒนาการของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในทิศทางที่ดีขึ้นในหลายๆ ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยสิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นอย่างมาก แม้จะมีการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าภายหลังประเทศไทย แต่เป็นประเทศที่มีการพัฒนากฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่รวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่มีประสิทธิภาพและมีประเด็นข้อพิพาทที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ[3]

---

[1] ศักดา ธนิตกุล, "กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศจีน" (2559) 41:2 *วารสารราชบัณฑิตยสภา* 223, 224.

[2] เป้าหมายของ AEC Blueprint 2025: Competitive, Innovative, and Dynamic ASEAN.

[3] Sathita Wimonkunarak, *Implementing "the ASEAN Regional Guidelines on Competition Policy" in Thailand, Indonesia, Singapore and Vietnam: Challenges and Opportunities* (Doctor of Laws Thesis, Chulalongkorn University, 2017) 191-197.

ดังนั้น ในบทความฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยและสิงคโปร์ โดยบทความนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1. กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย 2. กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศสิงคโปร์ 3. การเปรียบเทียบกฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยและสิงคโปร์ในประเด็นขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย พฤติกรรมต้องห้ามหลักตามกฎหมายและโทษ 4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับแรกของไทย แต่ประสบปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย มีองค์กรบังคับใช้กฎหมายขาดความเป็นอิสระ ความไม่เหมาะสมของบทบัญญัติบางประการ ความล่าช้าของการออกกฎเกณฑ์ลำดับรอง ทำให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้าครั้งใหญ่ ซึ่งส่งผลให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ถือเป็นกฎหมายที่ได้รับการปฏิรูปให้แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 และปรับปรุงบทบัญญัติให้มีความทันสมัยและมีความสอดคล้องกับหลักการสากลและกรอบหลักการของ ASEAN Regional Guidelines on Competition Policy มากยิ่งขึ้น ทั้งในประเด็นเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย โทษ โครงสร้างองค์กรบังคับใช้กฎหมายให้มีความเป็นอิสระและมีการทำงานที่คล่องตัวมากยิ่งขึ้น และการทำงานอยู่บนหลักศุภนิติกระบวนที่ดี (Due Process)[4] โดยหลักการของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ไม่ต่างไปจากพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 คือ มุ่งหมายให้มีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมในตลาด โดยเนื้อหาภาพรวมของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ประกอบไปด้วยพฤติกรรมหลักๆ ที่กฎหมายกำหนดห้ามไม่ให้ผู้ประกอบการทำ คือ ห้ามการตกลงร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันทั้งที่ส่งผลกระทบร้ายแรงและส่งผลกระทบไม่ร้ายแรงต่อการแข่งขันทางการค้า การห้ามการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ การควบคุมการควบรวมกิจการหรือการรวมธุรกิจ การห้ามการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมและการห้ามการตกลงร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจต่างประเทศที่ไม่มีเหตุผลและส่งผลกระทบร้ายแรงต่อเศรษฐกิจและต่อผู้บริโภค โดยการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวมีโทษทางอาญาและทางปกครอง ซึ่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

[4]สาธิตา วิมลคุณารักษ์, ภาณุมาศ ขัดเงางาม, มาลี สุรเชษฐ์, "ASEAN Thai Trade Competition Laws and the ASEAN Framework on Competition Policy" (2561) 9:1 *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ* 1, 23.

มีการเพิ่มโทษทางปกครอง เป็นบทลงโทษใหม่แทนที่โทษทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืน มาตรา 51, 53, 55, 57 และ 58 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ส่วนองค์กรบังคับใช้กฎหมาย คือ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า และสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีการปรับโครงสร้างองค์กรให้มีความเป็นอิสระ มีมาตรการให้เกิดความโปร่งใส ป้องกันการขัดกันของผลประโยชน์ในการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยรายละเอียดของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ที่บทความนี้มุ่งหมายนำเสนอ มีดังนี้

1.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้าของไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจตามคำนิยามของ มาตรา 5 โดยมีข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4(1)-(4)[5] ซึ่งในส่วนนี้เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการปฏิรูปที่ทำให้รัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่ไม่เข้าข่ายข้อยกเว้นตามมาตรา 4(2) ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ยังเพิ่งมีผลบังคับใช้ จึงยังไม่มีแนวทางในการตีความข้อยกเว้นดังกล่าวว่าจะมีความกว้างหรือแคบอย่างไรหรือครอบคลุมหน่วยงานใดบ้างออกมาในปัจจุบัน

1.2 พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าของไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 กำหนดห้ามพฤติกรรมของผู้ประกอบการต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 การตกลงร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขัน (Anti-Competitive Agreements)

มาตรา 54 เป็นบทบัญญัติห้ามการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่แข่งขันในตลาดเดียวกันในลักษณะที่เป็น Hardcore Cartels ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการแข่งขัน ซึ่งมีโทษ

---

[5]มาตรา 4 *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560*, พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของ

(1) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(2) รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่ดำเนินการตามกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ส่วนรวม หรือจัดให้มีสาธารณูปโภค

(3) กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ซึ่งมีกฎหมายรับรอง และมีวัตถุประสงค์ ดำเนินการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

(4) ธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้า

ทางอาญา[6] ส่วนการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นคู่แข่งกันหรือที่เป็นคู่ค้ากัน หากเข้าข่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 55 ถือว่าส่งผลกระทบไม่ร้ายแรงต่อการแข่งขันมีโทษที่เบากว่า คือโทษทางปกครอง และมีข้อยกเว้นกำหนดไว้ชัดเจนในมาตรา 56

1.2.2 การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ (Abuse of Dominant Position)

มาตรา 50 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดห้ามผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดประกอบพฤติกรรมที่กฎหมายกำหนดห้าม โดยการจะพิจารณาว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่นั้นจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าประกาศกำหนดโดยต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพการแข่งขันมาประกอบด้วย ซึ่งได้แก่ จำนวนผู้ประกอบธุรกิจในตลาด จำนวนเงินลงทุน การเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ช่องทางการจัดจำหน่าย เครือข่ายในการประกอบธุรกิจ โครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ กฎระเบียบของภาครัฐ และปัจจัยอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด[7] ส่วนพฤติกรรมที่เป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ มีการกำหนดไว้ชัดเจนในกฎหมายว่าจะต้องเป็นการกระทำการในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ “(1) กำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม (2) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัด การบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินเชื่อจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น (3) ระงับ ลด หรือจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ การจำหน่าย การส่งมอบ การนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำลายหรือทำให้เสียหายซึ่งสินค้า ทั้งนี้ เพื่อลดปริมาณให้ต่ำกว่า ความต้องการของตลาด (4) แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”[8] ถ้าหากเป็นการกระทำนอกเหนือขอบเขตจากที่มาตรา 50(1)-(4) กำหนดไว้ แม้จะกระทำโดยผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดก็ไม่มีความผิดตามบทบัญญัติในเรื่องนี้

---

[6]มาตรา 54, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560* กำหนดพฤติกรรมต้องห้ามไว้ ดังนี้

(1) กำหนดราคาซื้อหรือราคาขายหรือเงื่อนไขทางการค้าใดๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการ

(2) จำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะผลิต ซื้อ จำหน่าย หรือบริการตามที่ตกลงกัน

(3) กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กัน เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งได้รับการประมูลหรือ ประกวดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อมิให้ฝ่ายหนึ่งเข้าแข่งขันราคาในการประมูลหรือประกวดราคาสินค้า หรือบริการ

(4) กำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะจำหน่าย หรือลดการจำหน่าย หรือซื้อสินค้า หรือบริการได้ในท้องที่นั้น หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะจำหน่ายหรือ ซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยผู้ประกอบธุรกิจอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

[7]มาตรา 5, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560.*

[8]มาตรา 50, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560.*

1.2.3 การควบคุมการควบรวมกิจการ/การรวมธุรกิจ (Merger Control)

การควบคุมการควบรวมกิจการในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การควบรวมกิจการที่ส่งผลเป็นการลดการแข่งขันอย่างเป็นนัยสำคัญ ใช้ระบบการแจ้งผลการควบรวมต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในกำหนดเวลา 7 วันนับแต่วันที่มีการควบรวมกิจการ 2) การควบรวมกิจการที่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือทำให้มีสถานะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดจะต้องได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าก่อนการรวมธุรกิจ ส่วนความหมายว่าธุรกรรมใดที่เข้าข่ายการรวมธุรกิจมีการกำหนดนิยามไว้แล้วในกฎหมาย นอกจากนี้จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าประกาศกำหนดประกอบกันด้วยโดยมีข้อยกเว้นหากเป็นการรวมธุรกิจเพื่อปรับโครงสร้างภายในของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ทางนโยบายจะไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 51[9] ส่วนกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ในเรื่องพิจารณาอนุญาตให้มีการรวมธุรกิจมีการกำหนดไว้ในมาตรา 52

1.3 โทษ

การฝ่าฝืนพฤติกรรมที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นตามมาตรา 50, 54 มีโทษทางอาญา ส่วนการฝ่าฝืนมาตรา 51, 53, 55, 57 และ 58 มีโทษทางปกครอง ส่วนการไม่ปฏิบัติขัดขวาง หรือไม่ให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานมีโทษทางอาญา[10] นอกจากนี้ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งได้ หากมีการฝ่าฝืนมาตรา 50, 51 วรรค 2, 54, 55, 57 หรือ 58[11]

2. กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์

กฎหมายแข่งขันทางการค้าในสิงคโปร์ คือ Competition Act มีผลบังคับใช้ ในปี ค.ศ. 2006 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ของกฎหมาย คือ เพื่อส่งเสริมการแข่งขันและระบบตลาดที่มีประสิทธิภาพในประเทศ สิงคโปร์[12]

2.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์

Competition Act มีขอบเขตใช้บังคับค่อนข้างกว้างเพราะใช้บังคับกับ “Entity” ทั้งหมดที่มีการประกอบกิจการทางการค้าหรือมีกิจกรรมทางการค้าทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีขอบเขตทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล รวมถึงองค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าหรือวิชาชีพเฉพาะ หรือแม้แต่องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรและยังใช้บังคับกับ State Owned Enterprises และ Government-Linked Companies ด้วย

---

[9] มาตรา 51, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560.*

[10] มาตรา 73, 74 และ 75, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560.*

[11] มาตรา 69, *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560.*

[12] Shiau Daren, “*Singapore*” *In Katrina Groshinski, Caitlin Davies(eds.), Competition Law in Asia Pacific: A Practical Guide* (Netherlands: Kluwer Law International, 2015) 573.

2.2 พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์[13]

กฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดห้ามพฤติกรรมที่ต้องห้ามตามกฎหมายดังนี้

2.2.1 การตกลงร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขัน (Anti-Competitive Agreements)

Section 34 กำหนดห้ามผู้ประกอบการ (Entity) ไม่ให้ร่วมมือกันโดยมีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบเป็นการลดจำกัด หรือบิดเบือนการแข่งขันในสิงคโปร์ แต่กฎหมายห้ามเฉพาะการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวระนาบระหว่างคู่แข่งเท่านั้น (Horizontal Agreements)[14] แต่ไม่ได้ห้ามการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่งระหว่างผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็นคู่แข่งกัน (Vertical Agreement) เนื่องจากการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่งยังมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ สนับสนุน ซึ่งแตกต่างจากกรณีของการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวระนาบ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ประกอบการมีฐานะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดตามได้ประกอบพฤติกรรมจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่งถือว่าผิดกฎหมาย เช่น ผู้มีอำนาจเหนือตลาดซึ่งเป็นผู้ผลิตทำสัญญากับคู่ค้าของตน ในการบังคับขายพ่วง[15] โดย Section 34 มีข้อยกเว้นการบังคับใช้ของกฎหมายในเรื่องดังนี้ การกระทำ ที่ก่อให้เกิด Net Economic Benefits การกระทำที่อยู่ภายใต้ Block Exemption[16] การกระทำที่สามารถอ้าง Public Policy เป็นข้อยกเว้น ได้ การกระทำของรัฐบาล หรือ Statutory Body หรือบุคคลผู้กระทำการแทน รัฐบาลหรือ Statutory Body[17] การร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่ง Vertical Agreement และข้อยกเว้นต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน Third Schedule[18]

2.2.2 การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ (Abuse of Dominant Position)

Section 47 กำหนดห้ามผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาดใช้อำนาจเหนือตลาดที่มีในทางที่มิชอบ เช่นเดียวกับกรณีของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย โดยพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาด โดยมิชอบไม่ใช่ความผิดเด็ดขาด (*Per se* illegal) แต่จะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีๆ ไป การมีสถานะเป็น ผู้มีอำนาจเหนือตลาด หรือ

---

[13] ดูรายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์ ใน ศักดา ธนิตกุล, สาธิตา วิมลคุณารักษ์, "กฎหมายป้องกันการผูกขาด/แข่งขันทางการค้าใน **ASEAN** : สิงคโปร์มาเลเซีย เวียดนาม และอินโดนีเซีย" (2558) 62:3 *ดุลพาห* 1, 27.

[14] Section 34, *Singapore Competition Act*

มีตัวอย่าง เช่น การห้ามร่วมมือกันกำหนดราคา การห้ามการร่วมมือ กันเพื่อให้บุคคลใดชนะการประมูล การห้ามการทำการตกลงร่วมกันเพื่อแบ่งตลาด และห้ามร่วมมือกัน จำกัดปริมาณสินค้าใน ตลาด

[15] Shiau Daren, อ้างแล้ว 12, 588- 593.

[16] ตัวอย่างธุรกิจที่อยู่ใน Block Exemption เช่น Liner Shipping (บริษัทเดินเรือข้ามมหาสมุทร)

[17] Section 33(4), *Singapore Competition Act.*

[18] Shiau Daren, อ้างแล้ว 12, 596-597.

ผู้ผูกขาดไม่ได้มีความผิดตามกฎหมายโดยทันที แต่จะต้องมีพฤติกรรมใด ๆ ที่มีเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดหรืออำนาจผูกขาด โดยมิชอบด้วย จึงจะมีความผิด นอกจากนี้กฎหมายสิงคโปร์ยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560[19] คือ การพิจารณาเกณฑ์ผู้มีอำนาจเหนือตลาดไม่ได้พิจารณาที่ส่วนแบ่งตลาดเพียงอย่างเดียวเป็นหลัก แต่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยองค์รวมทั้งหมด (Holistic Approach) เช่น สถานะความเข้มแข็งและความสามารถในการจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบการและจำนวนและความเข้มแข็งของคู่แข่งอื่น ๆ ในตลาด[20] เป็นต้น โดยส่วนแบ่งตลาดที่กำหนดไว้ คือ 60% ขึ้นไปจะถือว่ามีแนวโน้มเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดเป็นเพียงแนวทางการพิจารณา (Guidelines) เท่านั้นไม่ใช่ปัจจัยหลักในการพิจารณาผู้มีอำนาจเหนือตลาดแต่อย่างไร[21] ซึ่งบทบัญญัติ Section 47(2) กำหนดตัวอย่างพฤติกรรมที่เป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบไว้[22] ตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องกับ Section 47 คือ คดี *SISTIC CASE*[23]

---

[19] มาตรา 5 *พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560*

"ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด" หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งหรือหลายรายในตลาดใดตลาดหนึ่งซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายเกินกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด โดยให้นำปัจจัยสภาพการแข่งขันของตลาดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง แล้วแต่กรณีมาประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนเกณฑ์ส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายอย่างน้อยหนึ่งครั้งภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันออกประกาศ

การนับส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ให้นับรวมส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายในตลาดใดตลาดหนึ่งของบรรดาผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดด้วย และให้ถือว่าบรรดา ผู้ประกอบธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายดังกล่าวเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด

"ปัจจัยสภาพการแข่งขัน" หมายความว่า จำนวนผู้ประกอบธุรกิจในตลาด จำนวนเงินลงทุน การเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ช่องทางการจัดจำหน่าย เครือข่ายในการประกอบธุรกิจ โครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ กฎระเบียบของภาครัฐ และปัจจัยอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

[20] CCS 600/008/07 Abuse of Dominant Position by SISTIC.

[21] สาธิตา วิมลคุณารักษ์ "Prohibited Conducts by Competition Law in Singapore, Malaysia, Vietnam and Indonesia," (โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการแข่งขันทางการค้าเพื่อรองรับ AEC, โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น จัดโดย ศูนย์กฎหมายอาเซียน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์, 15 กรกฎาคม 2558) 3.

[22] Section 47(2), *Singapore Competition Act*

(a) predatory behaviour towards competitors;

(b) limiting production, markets or technical development to the prejudice of consumers;

(c) applying dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage; or

(d) making the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of the contracts

[23] Shiau Daren, อ้างแล้ว 12, 611-612.

2.2.3 การควบคุมการควบรวมกิจการ/การรวมธุรกิจ (Merger Control)

Section 54 เป็นบทบัญญัติที่ควบคุมการควบรวมกิจการในสิงคโปร์ โดยห้ามการควบรวมกิจการที่ส่งผล หรือคาดว่าจะส่งผลเป็นการลดการแข่งขันอย่างเป็นนัยยะสำคัญในสิงคโปร์ (substantial lessening of competition) การพิจารณาว่าการควบรวมกิจการที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดผลกระทบเป็นการลดการแข่งขันอย่างเป็นนัยยะสำคัญจะมีการกำหนด Quantitative Thresholds ซึ่งเกณฑ์ส่วนแบ่งตลาดที่กำหนดไว้นี้ จะทำหน้าที่เป็นเพียงแนวทางการพิจารณาเท่านั้น ไม่ได้ถือเป็นองค์ประกอบหลักในการตัดสินใจเพราะ CCCS จะตัดสินใจอนุญาตให้ควบรวมกิจการหรือไม่นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยทุกๆ อย่างประกอบกัน (Holistic Approach)[24] ระบบการควบคุมการควบรวมกิจการในสิงคโปร์ใช้ระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ตามความสมัครใจว่าจะขออนุญาต ก่อนการควบรวมกิจการหรือไม่ก็ได้ โดยคู่กรณีที่จะทำการควบรวมกิจการจะต้องประเมินตนเองว่าหากมี การควบรวมกิจการดังกล่าวแล้วจะก่อให้เกิดผลเป็นการลดการแข่งขันอย่างเป็นนัยยะสำคัญหรือไม่ เพราะไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าผู้ประกอบการที่จะขอควบรวมกิจการต้องมีส่วนแบ่งตลาดหรือยอดขายเท่าไรที่จะไม่ต้องยื่นคำขอให้ Competition and Consumer Commission of Singapore (CCCS)[25] พิจารณา (Safe Harbour) หากมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดผลเป็นการลดการแข่งขันอย่างเป็นนัยยะสำคัญควรจะมีการขออนุญาตต่อ CCCS เพราะมิฉะนั้นอาจมี ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงในการถูก CCCS สอบสวน ความเสี่ยงต่อกรอบระยะเวลาในการปิดธุรกรรม เพราะหาก CCCS พบว่าการควบรวมกิจการดังกล่าวขัดต่อกฎหมายอาจถูกสั่งให้ขายสินทรัพย์ (Divestment) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนได้ หรืออาจถูกสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหาย แม้ว่าการควบรวมกิจการจะได้ดำเนินการไปแล้ว[26] โดยการควบรวมกิจการ CCCS ได้เปิดช่องทางให้ผู้ประกอบการที่ต้องการควบรวมกิจการสามารถขอคำแนะนำจาก CCCS ได้ในรูปแบบคำแนะนำแบบไม่เปิดเผย (Confidential Advice) และขอปรึกษากับ CCCS ก่อนยื่นแจ้งขออนุญาตควบรวม (Pre-Notification Discussion)[27]

---

[24] เกณฑ์ Quantitative Thresholds ที่กำหนดไว้ คือ

1. กรณีที่บริษัทที่จะควบรวมกิจการมีส่วนแบ่งตลาดอย่างน้อย 40% ในตลาดของสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง หรือ

2. กรณีที่บริษัทที่จะควบรวมกิจการมีส่วนแบ่งตลาดระหว่าง 20-40% และภายหลังการควบรวมกิจการทำให้มีส่วนแบ่งตลาดของบริษัทยักษ์ใหญ่ 3 รายแรก รวมกันอย่างน้อย 70% ขึ้นไป ใน: Daren Shiau, อ้างแล้ว 12, 617.

[25] เนื่องจากมีการเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบของ Competition Commission of Singapore (CCS) ให้รวมถึงการเป็นองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้วย (The Consumer Protection (Fair Trading) Act) จึงมีการเปลี่ยนชื่อ Competition Commission of Singapore (CCS) เป็น Competition and Consumer Commission of Singapore (CCCS) ในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 2018 ให้สอดคล้องกับขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น

[26] ศักดา ธนิตกุล, *กฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน* (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2560) 154.

[27] Shiau Daren, อ้างแล้ว 12, 615-623.

จากสถิติที่ผ่านมา การขออนุญาตควบรวมกิจการมักจะได้รับการอนุญาตจาก CCCS เป็นส่วนใหญ่[28] ซึ่งอาจมีการอนุญาตให้ควบรวมกิจการได้ แต่อาจให้บริษัทให้คำมั่นในการแก้ไขไม่ให้เกิดการแข่งขันลดลงอย่างมีนัยสำคัญด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การขายธุรกิจบางประเภทในกิจการออกไปให้บุคคลอื่น เช่น กรณีคดี *CCS 400/002/08 (Menitowoc/Enodis CCS)*[29] และคดี *(Jobstreet / SEEK CCS)*[30]

ส่วนประเด็นการควบรวมกิจการของบริษัทที่มีขนาดเล็ก CCCS ไม่มีแนวโน้มที่จะควบคุมการควบรวมกิจการของบริษัทขนาดเล็กในสิงคโปร์ (*De Minimis Threshold*) คือ บริษัทที่มีผลประกอบการรายปีในสิงคโปร์ของแต่ละบริษัทที่จะเข้าควบรวมต่ำกว่า 5,000,000 SGD และผลประกอบการรายปีของทุกๆ บริษัทที่จะเข้าควบรวมกิจการ รวมกันทั่วโลกต่ำกว่า 50,000,000 SGD แต่ CCCS ไม่ได้สละสิทธิเป็นการเด็ดขาดว่าบริษัทที่เข้าข่าย *De Minimis Threshold* จะไม่ถูก CCCS สอบสวน[31]

2.3 โทษ

การฝ่าฝืนพฤติกรรมที่ต้องห้ามตามกฎหมายในทางสารบัญญัติตามที่กล่าวมาข้างต้น มีบทลงโทษที่เป็น ตัวเงิน (Financial Penalties) และให้อำนาจที่ให้ CCCS สั่งตามที่เห็นสมควร[32] แต่ไม่มีโทษทางอาญาหรือโทษทางปกครอง เหมือนเช่นกรณีของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย แต่การฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนการทำงานขององค์กรการแข่งขันทางการค้า การไม่ให้ความร่วมมือกับการสืบสวนหรือการดำเนินงานของ CCCS จะมีโทษทางอาญา คือ โทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน และโทษปรับ เช่น การปฏิเสธไม่ให้ข้อมูล หรือขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่หรือการทำลายหรือทำพยานหลักฐานเท็จหรือให้พยานหลักฐานที่ทำให้เข้าใจผิด สับสน หลงผิด[33] ส่วนสิทธิในการฟ้องคดีโดยเอกชนเพื่อเรียกร้องให้มีการเยียวยาความเสียหายในปรากฏใน Section 86 ของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์ แต่มีขอบเขตการใช้สิทธิในการเรียกร้องความเสียหาย

---

[28] "Prohibited Conducts by Competition Law in Singapore, Malaysia, Vietnam and Indonesia," อ้างแล้ว 21

[29] ศักดา ธนิตกุล อ้างแล้ว 27, 161.

[30] CCCS, *CCS Publishes Reasons for Conditionally Approving the Proposed Acquisition of JobStreet Singapore by SEEK Asia Investments Pte. Ltd.* (27 Sep 2018) Competition and Consumer Commission of Singapore <https://www.cccs.gov.sg/media-and-publications/media-releases/ccs-publishes-reasons-for-conditionally-approving-the-proposed-acquisition-of-jobstreet-singapore-by-seek-asia-investments-pte-ltd>.

[31] Shiau Daren, อ้างแล้ว 12, 617-618.

[32] CCCS, *Financial Penalty Framework* (27 Sep 2018) Competition and Consumer Commission of Singapore <https://www.cccs.gov.sg/anti-competitive-behaviour/financial-penalty-framework>.

[33] Section 83, *Singapore Competition Act.*

ที่ค่อนข้างจำกัด เพราะผู้เสียหายจะไม่สามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้หากยังไม่มีคำตัดสินว่าผู้ประกอบการดังกล่าวมีพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎหมายการแข่งขันทางการค้าจริงและหากคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรืออุทธรณ์คำตัดสินของ Competition and Consumer Commission of Singapore (CCCS), Competition Appeal Board (CAB), High Court และ Appeal Court

3. การเปรียบเทียบกฎหมายแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศไทยและสิงคโปร์

3.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้าของไทยและสิงคโปร์

กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์มีขอบเขตใช้บังคับค่อนข้างกว้างและที่สำคัญคือมีความชัดเจนในการตีความขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายมากกว่ากฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย เช่น สิงคโปร์มีตัวอย่างการตีความที่ชัดเจน เช่น “Entity” ให้หมายความรวมถึงองค์กรหรือสมาคม ที่เกี่ยวข้องกับการค้าหรือวิชาชีพเฉพาะ หรือแม้แต่องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรด้วย สาเหตุเนื่องจากในประเทศสิงคโปร์มีแนวทางการตีความทั้งจากองค์กรบังคับใช้กฎหมายออกมาค่อนข้างมาก รวมไปถึงจากคำตัดสินในคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งมีจำนวนมากกว่าของประเทศไทยที่เพิ่งเริ่มต้นบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องรอดูแนวทางการตีความข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน มาตรา 4(2) ว่ามีความหมาย กว้างหรือแคบอย่างไรในอนาคต ส่วนประเด็นที่คล้ายคลึงกันระหว่างไทยและสิงคโปร์ คือ ประเด็นให้มีการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับรัฐวิสาหกิจด้วย ซึ่งปรากฏในข้อยกเว้นทางกฎหมายที่เพิ่งแก้ไขใหม่ของไทย

3.2 พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าของไทยและสิงคโปร์

ทั้งสองประเทศมีการกำหนดพฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าหลัก ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพฤติกรรมต้องห้ามหลัก ๆ 4 พฤติกรรม คือ 1. การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ 2. การร่วมมือกันลด/จำกัดการแข่งขัน แต่ประเทศสิงคโปร์ไม่ได้ห้ามการร่วมมือกันจำกัด การแข่งขันในแนวดิ่ง 3. การควบคุมควบรวมกิจการ ที่มีเหมือนกันเพียงแต่ใช้ระบบการควบคุมการควบรวมกิจการที่แตกต่างกันในสองประเทศ เพราะประเทศสิงคโปร์ระบบการควบคุมการควบรวมกิจการเพียงรูปแบบเดียว คือ ระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ตามความสมัครใจ แต่ประเทศไทยใช้สองระบบ คือ ทั้งระบบการแจ้งภายหลังการควบรวมธุรกิจและระบบขออนุญาตก่อนการรวมธุรกิจ ซึ่งในสิงคโปร์การขออนุญาตควบรวมกิจการมักจะได้รับการอนุญาตจาก CCS เป็นส่วนใหญ่[34] แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีประเด็นการยื่นขออนุญาตปรากฏ และ 4. พฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

[34] “Prohibited Conducts by Competition Law in Singapore, Malaysia, Vietnam and Indonesia,” อ้างแล้ว 21.

3.3 โทษ

ในประเทศไทยมีโทษทางอาญาและโทษทางปกครองสำหรับการละเมิดพฤติกรรมต้องห้ามหลักตามกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากสิงคโปร์ที่มีเพียงโทษที่มีลักษณะเป็นค่าปรับทางแพ่งและอำนาจที่ให้ CCCS สั่งตามที่เห็นสมควร ส่วนโทษทางอาญาพบเฉพาะในกรณีที่ไม่ร่วมมือกับการทำงานของ CCCS ส่วนประเด็นเรื่องสิทธิในการฟ้องคดีโดยเอกชนเพื่อเรียกร้องให้มีการเยียวยาความเสียหายในบทบัญญัติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยมีขอบเขตการใช้สิทธิที่กว้างมากกว่ากฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์ เพราะไม่ต้องรอคำตัดสินจากองค์กรบังคับใช้กฎหมายหรือศาลดังเช่นกรณีของ Section 86 ก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที แต่ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายรู้หรือควรจะได้รู้ถึงเหตุดังกล่าว

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์

การเปรียบเทียบ	พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560	Singapore Competition Act 2006
ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย	เหมาะสม การปฏิรูปกฎหมายทำให้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยสอดคล้องกับหลักการสากลมากยิ่งขึ้น	เหมาะสม กว้าง ครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักการสากล
พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายแข่งขันทางการค้าการห้ามใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ	✓ มีและการกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่เข้าข่ายการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ	✓ มีและการกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่เข้าข่ายการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ
การห้ามร่วมมือกันลด/จำกัดการแข่งขัน	✓ มีทั้งการห้ามการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวระนาบและแนวดิ่ง	✓ แต่ไม่มีการห้ามการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่ง[35]
การควบคุมการควบรวมกิจการ	✓ ใช้2 ระบบ คือ ระบบการแจ้งภายหลังการควบรวมธุรกิจและระบบขออนุญาตก่อนการรวมธุรกิจ	✓ ใช้ระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ตามความสมัครใจ
ประเภทของโทษ	โทษทางอาญา โทษทางปกครอง โทษทางแพ่ง	โทษทางแพ่งเป็นหลัก โทษทางอาญามีเฉพาะกรณีไม่ให้ความร่วมมือกับการสืบสวนหรือการดำเนินงานของ CCCS

[35] กฎหมายแข่งขันทางการค้าของสิงคโปร์ไม่มีการห้ามการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่ง (Vertical Agreements) แต่การร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่งอาจจะเข้าข่ายเป็นความผิดในเรื่องการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบได้ หากการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันในแนวดิ่งมีผู้ร่วมกระทำเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดและถือเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจ เหนือตลาดโดยมิชอบ

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบกฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยและสิงคโปร์ในประเด็นขอบเขตการบังคับใช้ พฤติกรรมต้องห้ามหลักตามกฎหมายและโทษพบว่ากฎหมายของทั้งสองความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ในหลักการใหญ่ ๆ มีความคล้ายคลึงกันและกฎหมายของทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกับหลักการสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย และพฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมายซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่เป็นสากล ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากกฎหมายแม่แบบในการร่างกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของทั้งประเทศไทยและสิงคโปร์ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศที่มีระบบกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่พัฒนาแล้วหลัก ๆ ในโลกเช่นเดียวกัน ส่วนในประเด็นเรื่องโทษและการกำหนดอัตราโทษเป็นอำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศที่จะกำหนดโทษตามความเหมาะสม ซึ่งพบกว่าโทษของการฝ่าฝืนกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยและสิงคโปร์มีความแตกต่างกัน

เนื่องจากในปัจจุบันระบบกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศสิงคโปร์มีการพัฒนาที่รุดหน้าไปมากกว่ากฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย ดังนั้นจึงนำเสนอข้อเสนอแนะที่นอกเหนือไปจากปัจจัยในเรื่องการมีบทบัญญัติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่เหมาะสมแล้ว เพื่อให้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นที่ประจักษ์และมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ องค์กรบังคับใช้กฎหมายที่เป็นองค์กรที่ถูกออกแบบให้มีความเป็นอิสระมากขึ้นตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นั้นต้องแสดงให้เห็นถึงความเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ต่อภาคธุรกิจและสังคมไทย นอกจากนี้ควรชี้ให้ภาคธุรกิจเห็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายการตีความรวมไปถึงต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนการทำงาน เกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ ที่มีความชัดเจน เหมาะสม โปร่งใสเป็นธรรม และไม่ก่อให้เกิดภาระต่อภาคธุรกิจเกินสมควรโดยไม่จำเป็น โดยวิธีการหนึ่งที่สามารถกระทำได้ คือ การออกอนุบัญญัติ ระเบียบและแนวทางต่างๆที่กำหนดรายละเอียดในแต่ละเรื่องต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นให้มีความชัดเจน เป็นระบบ มีการยกตัวอย่างให้เกิดความเข้าใจง่ายและเผยแพร่ต่อผู้ประกอบกิจการและสาธารณชนเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการปฏิบัติตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในภาคธุรกิจและเสริมสร้างวัฒนธรรมการแข่งขันที่ดีในสังคมไทยต่อไป นอกจากนี้รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงานขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานและการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย

บรรณานุกรม

ศักดา ธนิตกุล, "กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศจีน" (2559) 41:2 *วารสารราชบัณฑิตยสภา*.

ศักดา ธนิตกุล, *กฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน* (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2560).

ศักดา ธนิตกุล, สาธิตา วิมลคุณารักษ์, "กฎหมายป้องกันการผูกขาด/แข่งขันทางการค้าใน **ASEAN** : สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม และอินโดนีเซีย" (2558) 62:3 <u>*ดุลพาห*</u> 1, 27.

สาธิตา วิมลคุณารักษ์, ภาณุมาศ ขัดเงางาม, มาลี สุรเชษฐ์, "ASEAN Thai Trade Competition Laws and the ASEAN Framework on Competition Policy" (2561) 9:1 *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*.

สาธิตา วิมลคุณารักษ์ "Prohibited Conducts by Competition Law in Singapore, Malaysia, Vietnam and Indonesia," (โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการแข่งขันทางการค้าเพื่อรองรับ AEC,

โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น จัดโดย ศูนย์กฎหมายอาเซียน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์, 15 กรกฎาคม 2558).

CCCS, *CCS Publishes Reasons for Conditionally Approving the Proposed Acquisition of JobStreet Singapore by SEEK Asia Investments Pte. Ltd.* (27 Sep 2018) Competition and Consumer Commission of Singapore <https://www.cccs.gov.sg/media-and-publications/media-releases/ccs-publishes-reasons-for-conditionally-approving-the-proposed-acquisition-of-jobstreet-singapore-by-seek-asia-investments-pte-ltd>.

CCCS, *Financial Penalty Framework* (27 Sep 2018) Competition and Consumer Commission of Singapore <https://www.cccs.gov.sg/anti-competitive-behaviour/financial-penalty-framework>.

Sathita Wimonkunarak, *Implementing "the ASEAN Regional Guidelines on Competition Policy" in Thailand, Indonesia, Singapore and Vietnam: Challenges and Opportunities* (Doctor of Laws Thesis, Chulalongkorn University, 2017).

Shiau Daren, "*Singapore*" *In Katrina Groshinski, Caitlin Davies(eds.), Competition Law in Asia Pacific: A Practical Guide* (Netherlands: Kluwer Law International, 2015).